

Prosjekt-rapport:

Masimanyane - Women's support centre

Masimanyane Women Support Centre i East London jobber med et mangfold av aktiviteter. Siden Masimanyane ble etablert i 1996 har de i dag totalt 40 ansatte, samt mange frivillige.

Det er stort press på senteret og rundt 100 kvinner og barn kommer til senteret daglig. Prosjektet tilbyr bl.a personlig og juridisk rådgivning til voldtektsofre og jenter og kvinner som er utsatt for fysisk- og/eller psykisk mishandling. Hvis offeret ønsker det, vil prosjektet i tillegg prøve å sikre at saken blir juridisk behandlet.

Gjennom støtte og rådgivning til voldsofre, utadrette informasjon, skolering, forskning og lobbyvirksomhet skal de forbedre livskvaliteten til mishandlede kvinner og jenter. De skal skape en økt bevissthet om problematikken i samfunnet og prøve å eliminere vold mot kvinner og beskytte deres rettigheter.

Jenter og kvinner i East London området er målgruppen. Det bor totalt 2 mill. mennesker i dette området og 60% er kvinner.

Forutsetninger i prosjektlandet

Sør Afrika gjennomførte i juni 1999 sitt andre presidentvalg etter at Apartheid falt. Den sørafrikanske grunnloven og regelverket som har blitt utviklet siden apartheid ble avskaffet er internasjonalt anerkjent for å være svært demokratisk og på flere områder svært progressivt. Men det er ikke alle som drar nytte av de nye lovene og ambisiøs utviklings-programmene. Sør Afrika er i dag det landet i verden som i fredstid har den høyeste voldsfrekvensen mot kvinner. Hver 30 sekund blir en jente eller kvinne voldtatt, det er anslått at hver 3 kvinne/jente vil bli voldtatt i løpet av livet. Hver 6 kvinne blir utsatt for mishandling og en kvinner blir drept hver uke. Hver dag rapporteres over 100 tilfeller av seksuelle overgrep mot barn, der jenter utgjør 97%.

I tillegg sprer HIV/Aids seg med epidemisk hastighet. 1500 personer smittes daglig. Verst utsatt er unge kvinner.

Behovet for et støtteapparat for voldsrammede kvinner og jenter er prekært. Arbeidsledighet er et stort problem og avmakten mange menn føler bidrar til økt vold mot kvinner.

Sør Afrikas nyvalgte president, Thabo Mbeki, har uttalt at arbeidet for å sikre

kvinnens rettigheter og forebygge vold mot jenter og kvinner skal prioriteres. Sør Afrika har forpliktet seg til dette gjennom ulike internasjonale lover og regelverk, deriblant CEDAW (Convention for the Elimination of all forms of Discrimination of Women). Denne konvensjonen er et viktig redskap for det sivile samfunn som kan bidra til å sørge for at den blir kjent for alle, samtidig som den må brukes aktivt overfor myndigheten. For det viser seg at det er stor forskjell mellom retorikk og konkret handling. Frivillige organisasjoner må ta på seg det praktiske arbeidet og lobbe overfor regjeringen for at de skal oppfylle sine forpliktelser.

East London ligger i Eastern Cape provinsen, som har blitt omtalt som en av de fattigste provinsene i Sør Afrika. Mange som bor ute i distriktene er analfabet, og det gjelder spesielt unge jenter som ikke blir gitt den samme muligheten til utdanning som gutter. Det er anslått at tallene for voksne med utdanning utgjør 81,7% for kvinner og 81,9% for menn. Det kan være viktig å legge til at under Apartheid var utdanningen for den svarte befolkningen svært mangelfull.

I dag er utdanningsmulighetene for ungdom som vokser opp i fattige strøk fortsatt svært vanskelig, selv om nye skolereformer skal sikre alle lik rett til utdanning når det gjelder grunnskolen. Mange lever i svært kummerlige forhold, uten vann og strøm, og uten transportmuligheter.

Det foregår mye seksuell trakassering og overgrep i tilknytning til skolen. Unger nektes å være med på fritidsaktiviteter, fordi det skjer så mye misbruk/overgrep. Unge jenter som har vært utsatt for overgrep avbryter utdanningen, fordi de ikke orker å møte gjerningsmannen/mennene daglig.

Masimanyane arbeider med å videreutvikle et utdanningsprogram for ungdom for å skape en bevisstgjøring rundt lovverk og rettigheter, og hvordan dette kommer til uttrykk i forhold til jenter og kvinner innenfor ulike områder som hjem, arbeidsplass, utdanningsinstitusjoner, myndigheter, tradisjonelle lover osv.

Masimanyane arbeider med å påvirke myndighetene til å sette de lover og regler de har forpliktet seg til ut i praksis. Ved å øke jenters selvtillit, og aktivt bidra til at jenter og kvinner som har blitt utsatt for vold har et tilbud om hjelp, samt bevisstgjøre samfunnet for øvrig til endre holdninger og skape endringer som forebygger vold mot jenter og kvinner.

I forhold til spesielt jenters utrygge situasjon, har Masimanyane bidratt til å starte trygge møtesteder for barn og unge, eksempelvis startet sangkor.

Tiltakene for å hjelpe menn med deres voldsproblem er god forebygging og vil forhåpentligvis føre til en positiv utvikling. Kampen mot HIV/AIDS er også særs viktig, da denne epidemien på sikt kan bli en trussel mot demokratiet.

President Mbeki har uttalt at dette skal være et prioriteringsområde for regjeringen og landets offentlige myndigheter for øvrig. De lokale myndigheter bruker Masimanyanes kompetanse.

Masimanyane har mottatt støtte fra det sørafrikanske Helse- og Sosial Departementet. Å motta offentlig støtte til denne type arbeid er unikt i sørafrikansk sammenheng.

Lesley Ann Foster, leder av Masimanyane, har sittet i flere offentlige utvalg og var blant annet representant i en komite nedsatt av Justisdepartementet. Komiteens oppgave var å utarbeide forslag til en ny lov mot vold mot kvinner.

Da Masimanyane startet opp var de den første organisasjonen i området som arbeidet i forhold til vold mot kvinner, etter hvert har det kommet til flere ute på landsbygdene. Masimanyane har vært en viktig støttespiller for disse, gjennom blant annet å holde workshops, tilby skoleringskurs for rådgivere etc.

For å samle kreftene, og være mest mulig effektive, samarbeider Masimanyane med andre organisasjoner som jobber med lik problematikk. Eksempelvis Youth League of South Africa, som de har felles treningsprogrammer og kampanjer med. De samarbeider også med Children`s Rights Committees of South Africa.

Masimanyane var aktivt med i etableringen av Eastern Cape Coalition for frivillige organisasjoner.

Masimanyane har et utbredt nettverk både regionalt, nasjonalt og internasjonalt

Samarbeidsforhold

Kontakten med Masimanyane ble opprettet i begynnelsen av 1996. Ideen om et prosjektsamarbeid begynte da å ta form. KSS gjennomførte en forprosjekterings reise til Masimanyane i desember 1997 for å klargjøre samarbeidsform, gå igjennom planer fremover og ferdigstille en søknaden for 1998. Representanter fra FOKUS sekretariat deltok også. Forprosjekteringen var meget vellykket, og prosjektsamarbeidet startet formelt i 1998.

Krisesentersekretariatet har erfaring med prosjektsamarbeid med kvinnegrupper og -organisasjoner i Litauen. Krisesentersekretariatet mener at et internasjonalt nettverk er viktig for å utveksle erfaringer og kunnskap, som igjen bidrar til å styrke kvinner i kampen mot vold mot kvinner. Krisesentrene i Norge har 22 års erfaring med krisesenterarbeid, og denne erfaringen kan komme andre til nytte samtidig som impulser utenifra vil være nyttig for norske krisesentre.

I 1999 ble det opprettet en ny internasjonal prosjektgruppe i Krisesentersekretariatet. Bakgrunnen for denne gruppa var å gi flere anledning til å delta og jobbe med internasjonale kvinnespørsmål. Prosjektgruppa består av fem personer som behandler søknadene, rapportene, faglig oppfølging og samt løpende kontakt med prosjektpartnerne. Denne gruppa gjennomføre 3 møter i året. Krisesentersekretariatet har en person ansatt på full stilling, som er ansvarlig for den løpende kontakten med FOKUS, samt deltar på møter i prosjektgruppa. Krisesentersekretariatet benytter seg av ressurspersoner utenfor prosjektgruppa som ikke har en direkte tilknytning til Sekretariatet, men som jobber frivillig.

I juli 2000 var et medlem av prosjektgruppa på overlapping/bli kjent med prosjektet tur. I henhold til ansettelse av ny daglig leder ved Sekretariatet, samt opprettelse av ny prosjektgruppe var det viktig å bli kjent med prosjektpartnerne og arbeidet de gjør.

Vi ønsker å fortsette det nære samarbeidet som tidligere daglig leder har etablert.

Sommeren 2001 arrangerte Masimanyane en nasjonal konferanse om

"Intersectionality of gender and race" hvor en representant fra Krisesentersekretariatet deltok. Masimanyane ønsket å sette fokus på denne "kryssilden" en god del kvinner befinner seg i, som kvinner, fattige, analfabette, med eventuelle funksjonshemninger osv. Hensikten med konferansen var å engasjere grasrota i forkant av den store FN konferansen mot rasisme som finner sted i Durban i månedskifte august/september. Masimanyane mener det er behov for et sterkere fokus på kjønn, også i rasismeperspektivet.

Vi ønsker å bruke Masimanyanes kompetanse og erfaringer på dette området her hjemme, i forhold til flyktninge- og innvandrerkvinner på norske krisesentre og deres spesielle behov ved nyetablering.

Prosjektets nåværende status

Høsten 1997 utarbeidet Masimanyane en ny strategi for hvordan de skulle organisere arbeidet. Dette innebar en omlegging av noen av senterets oppgaver. I starten jobbet de kun med rådgivning til kvinner, mens nå jobber Masimanyane også med juridiske saker, lobbying, opplæring, forskning, m.m. P.g.a det store presset på senteret ser de at det er nødvendig at andre instanser også etableres for å ta imot kvinnene. Masimanyane har spurt seg selv om hva som er mest effektivt. De mener at fasilitator rollen er gunstigere enn å utvide selve senteret. Gjennom opplæring, lobbying, advocacy og forskning tar de mål av seg til å utvikle seg i retning av et ressurs- og dokumentasjonssenter samtidig som det er bygget opp 3 ulike kontorer med ansatte som er en del av "satellitt" programmet. To lokale Masimanyane rådgivningssentre har åpnet i to township (basert på frivillig arbeidskraft). To rettslokaler (magistrate desk) i området har også ansatte rådgivere som spesielt vil gi juridiske råd og hjelp til kvinner og barn som er mishandlet. I 1998 har Krisesentersekretariatet vært med på etableringen av disse satellitt sentrene. Organisasjonen vil fortsette å legge press på lokale og sentrale myndigheter slik at de tar ansvaret for å opprette ytterligere juridiske instanser som kan bistå mishandlede kvinner.

Masimanyane har stort sett jobbet i urbane områder (East London og omegn), men har nå knyttet til seg to satellittorganisasjoner i townships. Dette har vært en del av et såkalt community outreach-program. De planlegger å utvide sitt geografiske virkefelt videre i tiden fremover. Det vil da være behov for flere ansatte, samt at opplæring av frivillige og lærere som kan holde foredrag og følge opp støttegruppene på skolene.

Masimanyane har hele tiden lagt vekt på at staben skal bestå av både profesjonelle og ikke profesjonelle. Dette har vært viktig fordi svarte kvinner som ikke har hatt den samme muligheten til utdanning blir gitt muligheten til arbeid, og fordi det har en viktig signaleffekt overfor den gruppen de jobber i forhold til. Dette krever samtidig økte ressurser til opplæring og skolering, men slik Krisesentersekretariatet ser det vil det være viktig at Masimanyane opprettholder denne tanken. Ikke minst for å nå ut med sitt budskap til alle deler av befolkningen.

Forventede mål fremover

Den overordnede målsettingen for prosjektåret er å øke unge kvinners kunnskap om menneskerettigheter, og om problematikken vold og seksuelle overgrep mot jenter og kvinner. I 2001 starter prosjektet Leaders of Tomorrow (LOT) Programme, som en del av Masimanyane Youth Training Programme. De konkrete resultatene de forventer oppnådd er:

Public education/training:

Undervisning på skoler og oppfølging av rundt 20 støttegrupper.

Skoleringskurs for lærere, andre kvinneorganisasjoner og enkeltpersoner/fagpersoner/hjelpeapparat.

Å etablere og lære opp unge jenter i ledelse og deltagelse ut fra et feministisk ståsted. (se vedlagt program)

Lage og spre informasjonsmateriell.

Undervisning på skoler og oppfølging av rundt 20 støttegrupper.

Public education / training

Dette prosjektet innebærer foredrag og kursvirksomhet på skoler, i kirker og i samfunnshus om følgende tema: kjønn (gender), demokratiske rettigheter, seksualitet og fysisk og psykisk vold mot jenter/ kvinner. Tidligere workshops med fokus på HIV/AIDS har vist at behovet for mer kunnskap om temaet er livsnødvendig. De har nå laget en handlingsplan som ligger inne i LOT programmet. Målgruppen er primært skoleungdom og lærere, samt at det holdes kurs for kvinneorganisasjoner og for enkeltpersoner som selv jobber med problematikken.

Undervisning for elever:

Masimanyane har fått godkjent et undervisningsopplegget fra utdanningsdepartementet i provinsen, som også sprer informasjon til skolene om dette tilbudet. Skoler kontakter prosjektet direkte og ber dem om å komme for å holde foredrag for elevene. I år 2002 regner de med å fortsette undervisningen ved skoler slik prosjektet startet i år 2000 ved å besøke forskjellige skoler (to til tre ganger hver) i East London og omegn. I en vanlig klasse er det 40 til 50 elever, men noen ganger holder de foredrag på store fellesmøter, med rundt 600 elever tilstede. Elevene er i aldersgruppen 14 til 20 år De har også blitt invitert til å delta på skolens avsluttende seremonier.

Leaders of Tomorrow: (L.O.T.)

Tyve jenter, hvorav minst ti fra utkantstrøkene, skal velges ut til prosjektet "Morgendagens ledere."

Programmet har som oppgave å utdanne unge ambisiøse og dyktige jenter, innføre dem i menneskerettigheter og da spesielt kvinners og jentebarns rettigheter. Man vil også oppmuntre unge jenter til å fullføre sin allmennutdanning og gjerne studere videre. Det planlegges å få de utvalgte til å møtes hver sjette weekend til workshops. Målet videre er å få de unge jentene til å arbeide i deres eget lokalsamfunn ved å lede grupper for å spre kunnskap og holdninger de har tilegnet seg i LOT-programmet.

Kurs for lærere og andre:

Masimanyane arrangerer årlig kurs for mellom 20 og 25 lærere. Disse kursene vil

fortsette også i år 2002. Målet er at lærerne skal få større innsikt og kunnskap om hvordan de kan gi råd og hjelpe ungdom som har blitt mishandlet.

Organisasjonen holder kurs for andre kvinneorganisasjoner om kvinners rettigheter og nasjonale og internasjonal lovverk som benyttes for å bekjempe vold mot kvinner. Stort sett så reiser Masimanyane ut til kvinneorganisasjonene. Kursene er viktig for å knytte kontakt med et større geografisk område og få innspill til sitt lobby arbeid. Noen av gruppene har også blitt etablert til faste Masimanyane satellitter.

Training.

En annen del av public education/ training er å øke kompetansen og kunnskapen til kvinner som jobber innenfor forskjellige lag av den sosiale sektoren. Kursene annonseres gjennom media, og det blir plukket ut mellom 20-25 deltakere til hvert kurs som arrangeres to til tre ganger i året. Kurset avholdes en gang i uken over en 2-3 måneders periode. Kursdeltakerne bringer med seg kunnskapen ut til sine lokalmiljøer. Dette bidrar tilgjøvirknin støtte ringer av organisasjonens målsetting og arbeid.

Administrasjon/ lobby/ kampanjer

Det er behov for støtte til administrasjonen for å koordinere de forskjellige prosjektene og skape en helhet i prosjektet, i tillegg kommer generelle driftskostnader, lobbying, drive nasjonalt og internasjonal nettverksarbeid, samt være initiativtaker ifht kampanjer knyttet til merkedager som 8.mars (den internasjonale kvinnedagen), 25.november (den internasjonale dagen mot vold mot kvinner), 9.august (Sør-Afrikas kvinnedag), den internasjonale 16 dagers kampanjen mot vold mot kvinner, m.m.

Ønsker du mer informasjon om våre venner på Masimanyane Women Support Centre i East London, ta kontakt direkte:

Masimanyane Women's Support Centre
17 Porter Street, East London 5201
South Africa

Tlf: (+) 27 437 439 169
Fax: (+) 27 437 439 176
E-mail: maswsc@iafrica.com

Eller ta kontakt med Krisesentersekretariatet.